

Westerbouwing

NS-wandeltocht

Voordat u gaat wandelen...

Inleiding

Het Wandelpatform-LAW heeft in samenwerking met de Nederlandse Spoorwegen een serie wandelingen van station naar station samengesteld. Deze NS-wandeltochten volgen een gedeelte van een Lange-Afstand-Wandelpad (LAW).

De route Westerbouwing loopt samen met een deel van het Maarten van Rossumpad (LAW 4, Den Bosch-Ommen, 308 km). De wandeling gaat van station Arnhem naar Heelsum en is 15 km lang. In Heelsum neemt u de bus terug naar station Arnhem of station Ede-Wageningen.

Routebeschrijving

De beschrijving van de route is in kleinere stukken opgedeeld. Deze stukjes worden met wit-rode blokjes aangegeven. De tekst van de routebeschrijving wordt afgewisseld met korte stukjes achtergrondinformatie over bezienswaardigheden, natuur en landschap. Deze informatie is blauw gedrukt en wordt met nummers aangeduid. De nummers in de tekst vindt u terug op het kaartje.

Markering van de route

De aantakroute vanaf station Arnhem is een paar honderd

meter gemarkeerd met wit-rode stickers met NS logo, vervolgens met geel-blaauwe tekens van de Jac. Gazenbeekweg, een wandelpad van de NWB. Na 2,5 km bereikt u het Maarten van Rossumpad. U treft de markeringen aan op verkeersborden, hekken, paaltjes en soms op bomen. Er is vooral op die punten gemarkeerd waar twijfel over de juiste route zou kunnen ontstaan; bij of vlak na splitsingen of kruisingen. Waar routebeschrijving en markering verschillen, blijft u zoveel mogelijk de markering volgen. Tussentijdse veranderingen in het terrein worden op deze manier ondervangen.

De markering is op de volgende wijze aangebracht:

- dit is de route
- verkeerde richting
- aan- of aftakroute
- verandering van richting

De markering van de route wordt onderhouden door vrijwilligers van het Nivon en de NWB.

Horeca onderweg

Op station Arnhem vindt u richting uitgang Centrum/ Stationshal De Broodzaak alle dagen open tot 18.30 uur en op het Stationsplein Burger King open vanaf 10 uur, zo vanaf 11 uur. Na circa 5 km komt u op 'Camping Oosterbeekse Rijnoever' langs de Cantine open half april-half oktober di t/m zo vanaf 11 uur. Na circa 8 km komt u bij 'de Westerbouwing', open zondag van 11-16 uur (overige dagen alleen voor groepen). Na circa 12 km in Kasteel Doorwerth een theeschenkerij geopend

van di t/m zo van 10.30-17.00 uur. In Heelsum zijn meerdere gelegenheden. Chinees restaurant Kota Radja, Utrechtseweg 76 A di t/m zo geopend vanaf 16 uur (za en zo vanaf 12 uur). Ertegenover Pizzeria Porta, di t/m zo vanaf 16 uur geopend. Verder van de route af bevindt zich Hotel Klein Zwitserland, alle dagen geopend.

Openbaar vervoer tussen wandeltocht en station

Na 6 km kunt u bij de bushalte 'Weverstraat' met lijn 1 (Connexion) of lijn 86 (Connexion) naar Arnhem. Na 8 km bij de bushalte 'Westerbouwing' kunt u met lijn 51 (Connexion) terug naar station Arnhem. Aan het eind van de route neemt u bij de halte 'Doorwerthsestraat' lijn 51 of 86 naar station Arnhem (lijn 86 ook naar station Ede-Wageningen). Bel voor nadere inlichtingen 9292 OV Reisinformatie 0900-9292 (€ 0,70 per minuut) of kijk op internet: www.9292ov.nl.

Beschrijving van de wandeltocht

U loopt vanaf het perron richting uitgang Sonsbeekzijde en gaat met de trap omhoog naar de passage over het spoor. Boven aan de trap gaat u rechtsaf. U verlaat het station via de uitgang Sonsbeekzijde en gaat direct

linksaf. U neemt de eerste weg linksaf, Bovenbrugstraat. (Let op! Vanwege werkzaamheden verderop neemt u tot ca. half oktober 2011 de derde straat linksaf, Frombergstraat. Aan het eind van de straat rechtsaf, Noordelijke Parallelweg. U bevindt zich weer op de route vanaf *). Deze weg buigt voor het spoorwegemplacement naar rechts. *U volgt nu de geel-blaauwe markering van de Jac. Gazenbeekweg-wandelroute.

De straat, Noordelijke Parallelweg, evenwijdig aan het spoor-emplacement blijven volgen. Wegen naar rechts negeren. Bij de splitsing met de Tormentilstraat links aanhouden, nog steeds Noordelijke Parallelweg. Met de bocht mee naar links en voor de spoorbrug rechtsaf, Heijenoordseweg, weg met een asfaltvoetpad. Deze weg buigt naar rechts en daarna gaat u bij P-21091 linksaf, Diependalseweg. Deze smalle asfaltweg, alleen toegankelijk voor fietsers en wandelaars, steeds blijven volgen. Aan uw rechterhand passeert u landgoed Mariëndaal. Wanneer de wandelroute Jac. Gazenbeekweg (geel-blaauwe markering) naar rechts gaat, blijft u gewoon rechtdoor gaan over het asfalt (nu weer evenwijdig aan het spoor).

De weg daalt en gaat bij een brug een beek over. Hier komt u de eerste wit-rode markering van het Maarten van Rossumpad tegen. Aan het eind van de weg, bij P-22380, gaat u linksaf het spoorwegviaduct onderdoor.

Mariëndaal

Mariëndaal is vooral bekend om zijn Groene Bedstee:

een dubbele beukenhaag in de vorm van een tunnel. Het sterk glooiende landschap bestaat verder uit een afwisseling van bos, fraaie beukenlanen, graslanden en sprengenbeken met vijvertjes. De sprengenbeken waar u langskomt zijn gegraven door de kloosterlingen van Mariënborn. Deze beken krijgen het water van de sprengkop: een gegraven bron.

 Rechtdoor langs P-22379, een asfaltweg met aan de linkerkant een onverhard pad. De drukke Utrechtseweg oversteken en rechtdoor graspad, langs een bordje 'Landgoed Mariëndaal'. Dit eerst naar links lopende pad buigt naar rechts langs het spoor. Na ruim 100 meter, voor een bank, neemt u het smalle paadje rechtdoor langs de rand van het spoortalud. Op het eind rechtdoor, een klinkerweg langs de spoorlijn. Op een kruising linksaf (bij hoog water zie *) (Klingelbeekseweg) en het spoorwegviaduct onderdoor.

(* Bij hoog water rechtsaf, Benedendorpsweg. Na ruim 750 meter komt de weg samen met de Jhr. Nedermeyer van Rosenthalweg. Hier neemt u het klinkerpaadje scherp linksaf naar beneden, Unksepad**. Rechtdoor, het graspad achter de huizen langs. Aan het eind gaat u linksaf, Benedendorpsweg en u loopt naar de kerk in Oosterbeek.

** Bij extreem hoog water niet het Unksepad op, maar de Benedendorpsweg blijven volgen naar de kerk in Oosterbeek).

 Na ruim 150 meter neemt u de eerste weg rechtsaf. Na 500 meter aan het einde rechtsaf, via een bielzenafsluiting een graspad langs de plas volgen. U passeert een hek. Aan het einde van de plas, schuin rechts de dijk over naar het graspad langs de sloot. Onder het spoorviaduct door linksaf en op een dijkje rechtsaf. Aan het eind van het pad gaat u rechtsaf. U verlaat de dijk en neemt het eerste pad links door een klaphek richting een camping.

 De camping via een trapje betreden en meteen na het gebouw voor de kampeerweide rechtsaf. Na de kantine rechtsaf, de camping verlaten. Aan het einde van deze weg linksaf over het trottoir langs een klinkerweg naar de kerk in Oosterbeek. Vlak voor de kerk passeert u bushalte 'Weverstraat' (lijn 50).

② Oosterbeekse kerk

De hervormde kerk in Oosterbeek behoort tot de oudste kerken van Nederland. De kerk raakte bij hevige gevechten in deze omgeving in de Tweede Wereldoorlog zwaar beschadigd. Pas toen werd duidelijk dat hij oorspronkelijk alleen had bestaan uit een schip van vierkante blokken tufsteen, afgesloten door drie gelijke uitbouwsels (absiden). Daarmee was de kerk gedateerd als pre-romaans. Daarna, in de romaanse en gotische periode is hij vergroot en veranderd. De 300 jarige knotlinde voor de deur heeft de oorlog overleefd.

 Na de kerk gaat u linksaf, Kerkpad. U passeert na huisnummer 4 een draaihekje, nu klinkervoetpad. U

komt langs een infopaneel van de Perimeterroute, een watervalletje en een beek. Het voetpad komt uit op een stukje weg bij een paar huizen, Dennenoordpark. U gaat hier rechtdoor het klinkervoetpad weer in. Aan het eind bij de asfaltweg linksaf over het trottoir tot ANWB-wegwijzer 1591-1 met vlak ervoor de bushalte 'Westerbouwing' (lijn 51). U gaat rechtsaf de stenen trap omhoog naar restaurant 'de Westerbouwing'.

 Linksaf over het terras van het restaurant en aan het eind een trapje van bielzen op. U loopt langs de afrastering en gaat rechtdoor. U blijft steeds zoveel mogelijk langs de rand van de helling lopen, dus niet afdalen. Na 500 meter bij een bank rechtdoor, vlak er na draait de helling naar rechts en gaat het pad langzaam dalen. Op een scheve driesprong rechts aanhouden en op de volgende scheve driesprong rechtdoor. Daarna gaat u op een driesprong linksaf de trap af en steekt u via een vlonder de beek over.

③ Heveadorp

Heveadorp ontstond in 1915 als fabrieksdorp, toen de fabrikant Wilhelmi besloot hier een nieuwe, grote bandenfabriek neer te zetten. Rond 1920 liet hij voor de fabrieksmedewerkers mooie, karakteristieke huizen met rieten kap bouwen. Hevea is eind jaren '70 overgenomen door Vredestein en het fabrieksgebouw werd in 1982 gesloopt. Na een periode van verval is het karakteristieke dorpje weer nieuw leven ingeblazen. De huizen met de rieten daken zijn gerestaureerd en er zijn tweehonderd

nieuwe woningen bijgebouwd. Als u op de Beeklaan komt en rechtsaf gaat (de route gaat linksaf), ziet u de huizen na circa 300 meter.

 Na de vlonder gaat u een trap op en komt u uit op een klinkerpad. Hier rechtsaf. Bij de asfaltweg linksaf (Beeklaan) (bushalte lijn 51 bevindt zich 200 meter naar links). U neemt de eerste weg rechtsaf, Dunolaan. Bij huisnummer 39 schuin linksaf. Hier begint landgoed Duno. U loopt de brede grindweg helemaal af (u passeert hierbij het Duno toegangshek).

④ De Hunnenschans

Als u hier even van de route afwijkt, komt u bij de hoog op de Veluwerand gelegen Hunnenschans. Hiervandaan heeft u een weids uitzicht over Rijn, Betuwe en skyline van Arnhem. Bij helder weer kunt u Duitsland zien liggen. Aan de overkant van de Rijn ligt het Betuwse Driel. De Hunnenschans is een aarden wal in de vorm van een ovaal. In de wal zijn resten van palissaden gevonden en op het binnenterrein sporen van bebouwing. Waarschijnlijk gaat het om de restanten van een burcht die rond het jaar 1000 is verwoest. De plaats van de oorspronkelijke ingang is met palen gemarkeerd.

 Waar de grindweg overgaat in een klinkerweg loopt u verder over het grasveld dat overgaat in een bospad. Het pad gaat omlaag en na circa 40 meter volgt u een haarspeldbocht naar rechts en een haarspeldbocht naar links. Op een schuine kruising rechtdoor. Het

pad buigt met een haarspeldbocht naar rechts, verder naar beneden. U gaat aan het eind van het pad op de viersprong rechtsaf. Op een volgende driesprong voor een bankje linksaf.

5 Landgoed Duno

Het landgoed heeft zijn naam te danken aan het landhuis dat hier in de achttiende eeuw stond en door zijn eigenaar 'Duunoog' gedoopt was. In 1931 kwam het landgoed in handen van het Geldersch Landschap. De villa is in de oorlog verwoest. Duno wordt gekarakteriseerd door hellingbossen, afgewisseld met droge dalen. Het landschap heeft zich ontwikkeld op de hoge zuidelijke rand van de Arnhemse stuwwal die hier steil naar de uiterwaarden van de Rijn afloopt. De hoogteverschillen zijn aanzienlijk. Door de vele overgangen van hoog naar laag en van zandgrond naar kleigrond, is het hier rijk aan wilde planten zoals de bosanemoon, het dalkruid en de grootbloemige muur.

Op een driesprong rechtdoor. Aan uw linkerhand passeert u enkele vijvers, vlak hierna rechtdoor. Pad naar rechts negeren. Op een kruising rechtdoor. Negeer twee maal een pad van rechts en op de volgende splitsing houdt u rechts aan, een houten brug over tussen de rododendrons door. Een pad naar rechts negeren. Na een bankje bij een vijver komt het pad uit op een asfaltfietspad. Hier gaat u rechtsaf en na 10 meter linksaf omhoog. Op de kruising linksaf. Op de asfaltweg rechtsaf. Na 15 meter gaat u linksaf, een zandweg. Op de

driesprong vlak bij het kasteel rechtdoor.

6 Kasteel Doorwerth

Het kasteel, dat tot 1800 Dorenweerd heette, ligt prachtig in de uiterwaarden van de Rijn, aan de rand van de Veluwe. Het ontwikkelde zich sinds 1280 tot een imposant gebouwencomplex met een hoofdburcht en een voorburcht. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het kasteel ernstig beschadigd, maar na een restauratie is het weer de machtige burcht van vroeger. In de hoofdburcht zijn drie musea gevestigd: het Kasteelmuseum, het Museum Veluwezoom en het Jachtmuseum. Openingstijden 2011
di t/m vr van 10-17 uur, za 13-17 en zo 11-17 uur (laatste toegang 16 uur).
Vanaf 2012 di t/m zo vanaf 11 uur (laatste toegang 16 uur).

Bij een bankje met de bocht mee naar rechts het pad om kasteel Doorwerth heen blijven volgen. Aan het eind, bij het infobord Duno, Hoog Oorsprong, Zilverberg, rechtsaf en vervolgens op de klinkerweg voor het kasteel linksaf. U gaat op de voorrangsweg bij ANWB-wegwijzer linksaf. Na 20 meter het eerste pad rechtsaf langs een bord van Staatsbosbeheer en direct weer linksaf, een smal voetpad parallel aan de asfaltweg. U passeert een picknickplaats en komt uit op een parkeerplaats. Hier rechtsaf het bos weer in, een zandpad. Dit wordt verderop een holle weg die omhoog gaat. Op een kruising linksaf. Op het asfaltfietspad linksaf. Het asfaltfietspad volgen tot verkeersweg. Linksaf en na 50 meter aan de rechterkant

van de weg schuin omhoog een bospad op. Het bospad volgen. Na enige tijd loopt u parallel langs een akker.

Het pad buigt het bos in. Op een splitsing rechts aanhouden en 2 keer een pad van links negeren en dan steil afdalen richting snelweg. Beneden rechts en direct weer links, parallel aan de snelweg. Deze weg buigt met een bocht naar rechts onder de autosnelweg door. Na het viaduct opnieuw met de bocht mee naar rechts. Aan het eind van de asfaltweg linksaf, een halfverharde weg. U komt verderop langs een woonhuis en boerderij. Eerste pad rechtsaf, een karrenspoor door het open veld. Het karrenspoor gaat over in asfalt en daalt. Einde weg rechtsaf, een asfaltweg. U gaat linksaf onder de autoweg door (Koninginnelaan). De eerste weg (doodlopend) rechtsaf. Nu de eerste weg linksaf naar de kerk. U passeert een begraafplaats en houdt de kerk aan uw linkerhand, direct na de kerk linksaf de stenen trap af.

7 Kerk op de terp

Het hervormde kerkje van Heelsum is in het begin van de 16e eeuw op een terp of zoals men in Heelsum zegt op de hucht gebouwd. Bij hoog water kon het water van de Rijn vroeger, door het dal van de Heelsumse beek, gemakkelijk tot hier doordringen. Aan de voet van de terp staan heel oude linden.

Na de stenen trap rechtdoor naar een stenen brug, Kerkweg. Na de brug op een driesprong scherp rechtsaf een onverhard pad, aan de Beek (voor

horecagelegenheden Heelsum, rechtdoor Kerkweg vervolgen). U passeert het huis 'Sonnewende'. Het pad wordt een grindpaadje en buigt naar links tussen volkstuintjes door. Aan het eind van het pad bij de huizen rechtsaf, asfaltweg. Bij de voorrangsweg rechtsaf en bij ANWB-wegwijzer 2586-9 rechtdoor (u verlaat het wit-rood gemarkeerde Maarten van Rossumpad dat hier naar links gaat) over het fietspad onder de autosnelweg door. Na circa 250 meter komt u bij de bushalte 'Doorwerthsestraat' (lijn 51 en 86). Bij de bushalte aan de linkerkant stopt de bus in de richting van busstation Wageningen en station Ede. Even verder bij de bushalte aan de rechterkant stopt de bus in de richting van station Arnhem.